

4185 $\frac{9}{2}$ 28: 1. Beh. af F. t. L. om Statstilskud til private, eksamensberettigede Realskoler. 4186

[Sneum.]

Regler for Beregningen af Statens Tilskud og for Fordelingen.

Naar man nu i Ministeriet erkender og har indset, at de nugældende Regler, som man altsaa har prøvet i Praksis, ikke har den Simpelhed og Overskuelighed, som Ministeren selv udtaler, at han finder ønskelig, er det efter min Opfattelse ikke til at forstaa, at han kommer til Rigsdagen for at faa dem lovfæstet — det gør efter min Mening ikke Sagen bedre, men snarere værre. Hvis Rigsdagen gaar med til at lovfæste disse Regler, bliver det meget vanskeligere at faa dem simplificeret og faa dem gjort mere overskuelige, saa jeg kan ikke se, at det er Vejen til at faa en mere praktisk Ordning af de paagældende Forhold.

Hensigten med Lovforslaget er at skabe mere Tryghed for de private Realskoler, det vil sige mere Sikkerhed for, at Statens Tilskud ikke saa let skal gaa ned. Naar Tilskuddet ordnes paa Finansloven, mener man, at Risikoen for de private Realskoler er alt for stor. Man ønsker derfor en Ordning ved særlig Lov, saa at Rigsdagen kan være ligesom lidt mere bunden i sine fremtidige Dispositioner. Jeg troede egentlig ikke, at denne Opfattelse deltes af Regeringen og Venstre, der jo har Nedsikring paa Programmet og paa visse Omraader praktiserer denne med haard Haand — der er nogle, der paastaar, at det er med jernhaard Haand. Dette Lovforslag vil, hvis det vedtages, blive en Sten i Vejen for at komme nedad med Statens Tilskud til de private Realskoler, og det bør Rigsdagen betænke.

Man skulde egentlig synes, at det maatte være tvivlsomt, om der kan skabes et Flertal for Lovforslaget her i Folketinget, hvor Nedsikringspartierne jo er i Majoritet. Efter Ministerens egne Oplysninger i Bemærkningerne fastsattes i 1902 ved Lov Statens Tilskud til de private Realskoler til 100 000 Kr., og det var et Maksimumsbeløb, men gennem Tiderne er dette Beløb efterhaanden ved Bevillinger paa de aarlige Finanslove steget til over 2 Mill. Kr. I 1914—15 var Beløbet naaet til ca. 275 000 Kr. I 1921—22 er vi naaet til Maksimum, til det højeste, som Staten har givet til de private Realskoler. I de følgende Aar er Beløbet blevet nedsat lidt, men det er endnu

en Del over 2 Mill. Kr. aarlig. Hvis dette Lovforslag vedtages, mener Ministeren, at Statens Tilskud vil blive 2 153 600 Kr., og det vil efter Ministerens Beregning betyde en Merudgift paa ca. 3 600 Kr.

Er der nu i Tider som dem, vi lever i, nogen Mening i at gaa til en Forhøjelse her, er Tiden mon inde til dette? Vi synes fra vor Side, at det harmonerer meget daarligt med Regeringens og Venstres øvrige Politik. Stigningen fra 100 000 Kr. i 1902 til over 2 Mill. Kr. i Dag, altsaa Stigningen gennem 25 Aar, er saa enorm, at man skulde synes, at de private Realskoler ikke havde Grund til at beklage sig, selv om man forlangte af dem, at de nu ogsaa maatte følge med i Nedgangen.

Ifølge Bemærkningerne til § 5 i Lovforslaget er der nu i de private Realskoler 9 900 Elever i de Klasser, som her kommer i Betragtning, og Statens samlede aarlige Tilskud bliver, som jeg har sagt, 2 153 600 Kr. Det vil altsaa sige, at Staten saa at sige skal binde sig til at give gennemsnitligt 218 Kr. aarligt i Tilskud pr. Elev til de private Realskoler.

Jeg har fra Skoleautoriteterne i en større Provinsby, hvor man har kommunale Mellem- og Realskoler, faaet oplyst, at dersom man tager alt i Betragtning, hvad der ydes til denne Undervisning fra Statens Side: Lærertilskud, Pensionsbyrde o. s. v., vil Statens aarlige Tilskud pr. Elev i den paagældende Bys Mellem- og Realskoler kun blive ca. 175 Kr. Forholdet kommer vel til at ligge noget forskelligt i de forskellige Byer, men der er ingen Tvivl om, at Statens Tilskud til de private Realskoler er forholdsvis langt større end til de kommunale Mellem- og Realskoler, og det kan vi fra vor Side ikke erkende er rigtigt. Hvis man absolut vil holde Niveauet saa højt for de private Realskoler som Vedkommende, maa man ogsaa bringe Statens Tilskud op i samme Plan for de kommunale Mellem- og Realskoler som Vedkommende, ellers øver man ikke Retfærdighed.

Der kunde være ikke saa lidt at sige til enkelte Paragraffer i Lovforslaget, men jeg mener, at denne Drøftelse hører hjemme i et Udvalg, og skal derfor ikke falde for Fristelsen til at fremdrage de enkelte Paragraffer her. Det vilde for øvrigt ogsaa føre meget vidt i Forhandlingen, hvis man skulde